

Ilustrirani Glasnik

Letno stane 12 K (ena številka 30 din.), za Nemčijo 14 K, za druge države in Ameriko 16 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravištvu.

Izhaja ob četrkih

2. maja 1918

Ob preslavnem godu Nj. Veličanstva cesarice in kraljice ZITE

27. IV. 1918.

Kar le more v srečo biti,
večni Bog naj podeli. —

Slava Karlu, slava Ziti,
Slava hiši Habsburški!

Cesarica Zita,

potomka stare, slavne kraljevske rodbine Bourboncev Anjouincev in sicer linije, ki je po miru v Cahah (Aachen) leta 1748. zavlada nad vojvodstvom Parmskim; prvi vojvoda je bil infant Filip. Vsled Napoleonovih vojsk je vojvodska družina izgubila parmsko vojvodstvo, pa pridobila kraljestvo Etrurijo. L. 1847. jo dobil Parmo zopet nazaj Ludovik II., sin etrurskega kralja. Njegov vnuk Robert, ki je l. 1859. zapustil Parmo in se po smrti svoje matere preselil v Avstrijo, se je po smrti svoje prve žene Marije Pije Bourbonške oženil z Marijo Antonijo princezino Braganško. Iz tega zakona je izšlo dvanajst otrok, med njimi najlepši cvet, princezinja Zita, rojena 9. maja 1892., ki s svojim blagim, milim duhom napolnjuje cesarsko hišo in osrčuje v teh tako težkih časih svojega visokega moža cesarja Karola, da junaško vodi narode Avstrije do srečnejše bodočnosti; pa ne le visoka, nam vedno dražja in milejša cesarska družina, ampak cela Avstrija, cel svet se čudi in divi dihu materinske ljubezni in srčne dobrote, ki vsakogar mehko objame, kedar in kjerkoli se prikaže nje ljubka postava, kedar in kamorkoli zaveje le njeno ljubko ime.

Modrijan na podstrešju.

Dnevnik srečnega človeka. — Francoski spisal Emil Souvestre.

(Nadaljevanje 12. poglavja: Konec leta.)

Ah! če je dvignila razljučena nevednost v najhujših dneh revolucij včasih sovražni krik proti geniju, ne tiči napaka samo v zavistni zlobnosti njene brezumnosti, temveč tudi v prezirljivem ponosu znanja.

Žal, da sem le preveč pozabil pravljico o obeh sinovih bagdadskega čarovnika.

Eden je bil, prizadet od nepreklicne določitve usode, rojen slep, dočim je užival drugi vse veselje, ki ga nudi svetloba. Zadnji se je, ponosen na svojo prednost, norčeval iz slepote svojega brata in preziral njegovo družbo. Ko je nekega jutra hotel iti slepec z njim vun, mu je rekel:

»Čemu to, ko pa niso napravili bogovi med nama ničesar skupnega? Zame je stvarstvo gledišče, v katerem se vrsti tisoč vabljivih okraskov in tisoč čudovitih igralcev; zate je le teman prepad, sredi katerega drvi nevidni svet. Ostani torej sam v svoji temini, in pusti veselje svetlobe onim, ki jim sveti zvezda dneva.«

Po teh besedah je odšel in zapuščeni brat se je pričel bridko jokati. Oče, ki je to slišal, je takoj prihitel in se trudil potolažiti ga, pri čemer mu je obljubil vse izpolniti, kar bi želel.

»Mi li moreš zopet dati vid?« je vprašal otrok.

»Usoda ne dovoljuje,« je rekel čarovnik.

Nato je slepec močno zaklical: »Prosim te, ugasni solnce!«

Kdo ve, če ni izzvala moja prevzetnost taiste želje pri kom izmed mojih bratov, ki ne »vidijo«?

Toda, kako pogosteje sem grešil še iz nespameti in lahkomišelnosti! Koliko sklepov napravil tjavendan! Koliko sodeb radi dovtipov! Koliko slabega sem storil, ker nisem čutil svoje odgovornosti! Večina ljudi si medsebojno škoduje, da vendar kaj stori! Norčujemo se iz slave, uničujemo dobro ime, kakor lenobni izpre-

onim skrivnostnim spominikom barbarskih narodov, katerim je dodajal vsak potnik kamen; mimogrede vsakdo nekaj prispeva in doda na slepo srečo, ne da bi mogel sam reči, ali gradi podstavek za spominik ali vislice. Kdo bi si upal pogledati nazaj, da bi preklical nepremišljeno sodbo?

Odstopivši avstro-ogrski zunanji minister grof Czernin — kot general.

Pred nekaj dnevi sem šel ob strani zelenih gričev, na katerih vrhu stoji Montmartreski brzojav. Pod mano sta stopala navzgor po eni izmed onih steza, ki se vijejo v obliki spirale, da bi dosegle vrh, mož in mlada deklica, na katerih so mi obstale oči. Mož je nosil zelo kosmat površnik, ki mu je dajal podobnost z divjo živaljo in nosil grčavo palico, ki jo je porabljal za svoje drzne risbe po zraku. Govoril je glasno, z glasom, ki se mi je zdelo, da ga jeza prekinja. Njegove od-

Dva- ali trikrat se je drznila s par besedami, brez dvoma je hotela poizkusiti, da bi se opravičila; a mož v površniku je pričel takoj s svojim krčevito zvočnim glasom, svojimi divjimi pogledi in grozečimi gestami. Sledil sem jima z očmi, pri čemer sem se zastonj trudil, da bi mimogrede ujel kako besedo, dokler nista izginila za gričem.

Očividno sem videl enega izmed onih hišnih nasilnikov, katerih nepriljudno razpoloženje se vzbudi po potrpežljivosti žrtve in ki so, dočim bi bili lahko dobrodelni bogovi družine, rajši njeni krvniki.

Proklel sem v svojem srcu divjega neznanca in se ravno razvnel nad tem, da ti zločini nasproti krotkosti domačega ognjišča ne morejo prejeti svoje zaslužene kazni, ko je zadonel glas izprehajalca v večji bližini. Prišel je po stezi naokrog in se kmalu prikazal pred mano na vrhu griča.

Prvi pogled in prve besede sta mi sedaj vse pojasnila: tu, kjer sem bil videl hudujoči se ton in grozne poglede razdraženega moža, kakor tudi obnašanje preplašene žrtve, sem imel pred seboj čisto navadno škilavega in jecljajočega poštene meščana, ki je razlagal svoji pazljivi hčerki svilorejo.

Smejoč se svoji zmoti sem se vrnil; vendar, preden sem dospel v svoje predmestje, sem videl hitečo množico, slišal klice na pomoč; vse roke so se obračale v isto smer in kazale v daljavi ognjen steber. Požar je uničeval tvornico in vsakdo je hitel na pomoč.

Obotavljal sem se. Mračilo se je; čutil sem se trudnega; ljuba mi knjiga me je pričakovala; mislil sem, da delavcev ne bo primanjkovalo in sem nadaljeval pot.

Pravkar sem bil grešil s pomanjkanjem previdnosti; sedaj pa s sebičnostjo in nečastnim mišljenjem.

Vendar ali nisem pri tisoč drugih prilikah pozabil na naloge človeških dolžnosti?

Se li prvokrat branim izvršiti to, kar dolgujem družbi? Ali nisem v svoji krivici vedno ravnal s svojimi tovariši kakor lev? Ali mi niso polagoma zopet pripadli vsi deleži? Če le kak nepremišljenec od njih kaj nazaj zahteva, se ustrašim, postanem nevoljen in na vso moč bežim. Kolikokrat sem napravil ovinek, če sem zapazil na koncu tlaka čepečo beračico, v skrbeh, da ne bi postal iz sočutja proti volji za milodar revnejši! O koliko bolečinah sem dvomil, da bi imel pravico biti neizprosni! S kakim veseljem sem si slikal včasih grehe reveža, da bi izpremenil njegovo ubožstvo v zasluženo kazen!...

O, nočem iti naprej, ne naprej! Če sem zdravnikovo preiskavanje prekinil — koliko bolj žalostno je to! Telesne bolezní vzbujajo sočutje, dušne pa gaus.

K sreči me je zdrnil iz mojih sanjarij moj dobri soсед — star vojak.

Sedaj, ko nanj mislim, mi je ravno tako, kakor da bi videl v svoji mrzlici ta

Hrvatski spomini na kronanje cesarja Karola za ogrskega in hrvatskega kralja. Zaprisežna dokumenta cesarja Franca Jožefa in Karla I. za Hrvatsko v Zagrebu. — Sedaj morajo Hrvati v Budimpešti h kronanju; od hrvatske samostojnosti je ostalo le še pismo prisege, pisano v hrvatskem jeziku.

hajalec, ki gre ob živi meji, lomí mlade vejice in osipa najlepše cvete. In vendar ustvarja na ta način naša nepremišljenost dobro ime! Počasi nastajajo, podobno

časa do časa kvišku gledajoče oči so kazale divji, trd izraz in tako se mi je zdelo, kakor da bi očital ali grozil mladi deklici, ki ga je poslušala z genljivo vdanostjo.

dobri obraz, sedaj sklonjenega nad mojo posteljo, sedaj sedečega za delavno mizo med svojimi lepenkami. Pravkar je vstopil, oborožen s svojim loncem za lep, s svojo knjigo zelenega papirja in svojimi velikimi škarjami. Pozdravim ga po imenu; veselo vzklikne in pride bliže.

»Ej! Torej ste zopet na krovu!« je zaklical in me prijel za obe roki s svojo pohabljeno, ki jo še ima; »ni bilo lahko, veste! vojni pohod lahko prinese dvojno odlikovanje! V onih tednih, ko sem bil v bolnici, sem videl že marsikoga, ki ga je tresla mrzlica: v Lipskem sem imel sosedo, ki je menil, da ima ogenj v želodcu

Obleka cesarice Zite,

ki jo je imela pri kronanju na Ogrskem, je bila v izložbi društva Ratnega kumstva v Zagrebu. Straža je v opremi zgodovinsk. Trenk. pandurjev.

in je neprestano klical gasilce; toda tretji dan je minulo vse samo od sebe, dočim je trajalo pri Vas osemindvajset dni, čas bitke pod malim desetnikom.«

»Torej se nisem varal, Vi ste bili pri meni!«

»Pri moji veri! saj mi je bilo treba prekoračiti le hodnik. Ta okoliščina Vam je preskrbela bolniško strežnico, ki na levi ni bila okorna, ker ji desne manjka; vendar to je bilo vseeno! Niste vedeli, s

katero roko sem Vam dajal piti in to tudi ni nič oviralo utopiti, to ubogo mrzlico... docela kakor Poniatovski v sraki!«

Stari vojak se je pričel smejati in jaz, preveč ganjen, da bi mogel govoriti, sem pritisnil njegovo roko na svoje prsi. Videl je moje razburjenje in se trudil ga na kratko pregnati.

»Tu mi pride na misel,« je nadaljeval veselo, »da smete od danes naprej zopet zahtevati svojo hrano! štirikrat na dan, kakor nemški junckerji, nič drugega! Zdravnik je Vaš dvorni upravnik.«

»Preostaja le še, da poičemo kuharja,« sem odgovoril.

»Smo ga že našli!« je zaklical veteran.

»Koga pač?«

»Genovefico.«

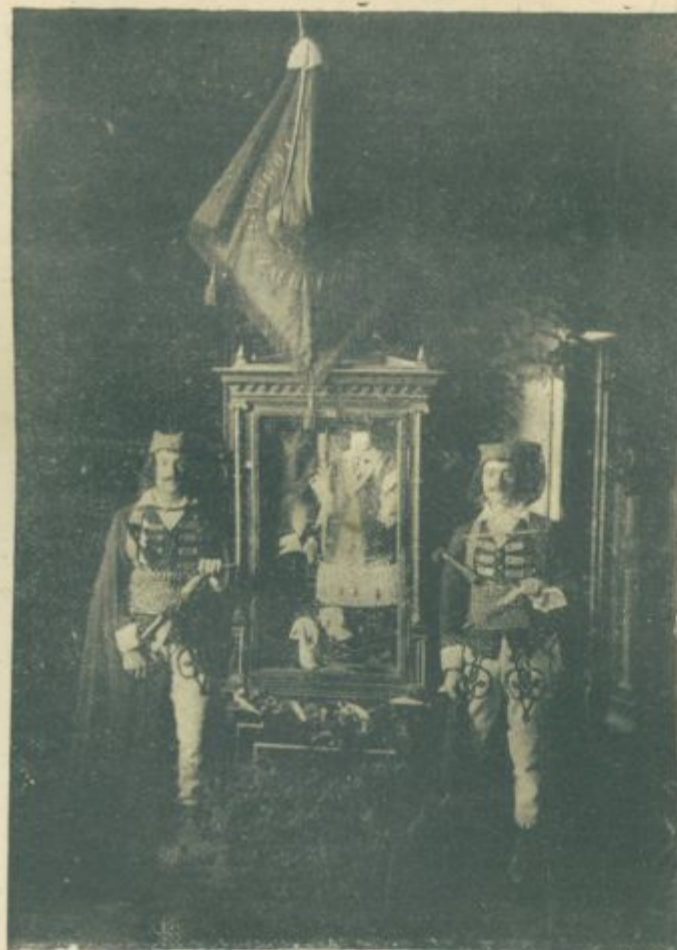
»Sadjarico?«

»V trenutku, ko z Vami govorim, cvre ona za Vas, sosed; ne imejte nobene skrbi, da bi ona štedila z maslom ali skrbjo! Dokler ste nihali med vivat in requiem (t. j. življenjem in večnim

pokojem), je prebila žena svoj čas s tem, da je hodila po stopnicah gorindol, da bi izvedela, kako je z bitko... In čakajte, prepričan sem, da je ona tu.«

Nekdo je v resnici šel po hodniku; šel je odpirat.

»Da, res!« je nadaljeval, »to je naša gostiteljica, mati Millot; še ena Vaših dobrih prijateljic sosed, ki Vam jo pripočam za tople obkladke. Vstopite, mati Millot, le noter, danes zjutraj smo čisto

Levo:

Prestolonaslednikova oblekca, ki jo je imel pri kronanju na Ogrskem.

Desno:

Dragocena mitra nadškofa dr. Bauerja, ki jo je nosil pri slovesnostih kronanja cesarja Karola v Budimpešti.

veseli fantje in bi plesali menuet, ko bi imeli šolne obute.«

Žena je vstopila, vsa presenečena. Prinesla mi je čisto perilo, ki ga je skrbno izboljšala, in zraven še steklenico španskega vina, dar njenega sina, mornarja; shranila ga je za posebne prilike. Hotel sem se ji zahvaliti, a izvrstna žena mi

Po tolikih dokazih naklonjenosti je ta mero napolnila.

Nisem mogel zadržati solz.

Tako je malce uslug, ki sem jih mogel izkazati, stokrat poplačanih! Nekaj dobrega sem sejal in vsako zrnje je padlo v dobro zemljo in obrodilo poln klas! Kako to izpopolnjuje zdravnikov nauk! Če

je res, da so naši notranji in zunanji nedostaki naše notranjosti in zunanosti posledica naše nespameti in naših grehov, tedaj sta sočutje in vdanost tudi plačilo izpolnjene dolžnosti. Vsakdo izmed nas si ustvarja, z božjo pomočjo in v omejenih mejah človeške moči, sam svoj temperament, svoj značaj in ustvarja si svojo prihodnost...

Vsi so odšli; samo moje cvetlice in ptički, ki mi jih je veteran zopet prinesel, mi delajo družbo. Zahajajoče solnce rdeči s svojimi poslednjimi žarki moje napol zastrte zavese. Moja glava je svobodna, moje srce lažje; vlažen blesk mi plava čez oči. Čutim ono nedoločno blaženstvo, ki je predhodnik sladkega snivanja.

Tam spodaj, nasproti spalni sobi, se mi prikaže iznova bleda boginja s tisočbarvnimi oblačili in osutim vencem; vendar to pot ji pomolim roko s hvaležnim nasmehom:

»Zbogom, drago leto, ki sem te pravkar po krivem dolžil! Kar sem trpel, ne smem tebi nabremeniti; kajti bilo si le prostor, v katerem mi je Bog vnaprej začrtal mojo pot, zemlja, na kateri sem žel, kar sem sejal. Tebe, zaslombo svojega potovanja, bom ljubil radi srečnih ur, ki si mi jih dalo videti, jih okušati. Niti veselje, niti bol ni prišla od tebe; ti si bilo le pozorišče. Potopi se torej v miru v večnost nazaj in bodi blagoslovljeno, da mi zapuščaš kot nadomestilo za mladost izkušnjo, od časa spomin in kot plačilo za izkazovanje dobrot hvaležnost. — — —

-K-O-N-E-C-

Avstro-ogrsko topništvo na vrhovih Marmolate.

je ukazala molčati pod pretvezo, da mi je zdravnik prepovedal govoriti. Videl sem, kako je vse uredila po mojih predalih; pogled nanje me je presenetil: pazljiva roka je očitno dan za dnem izravnavala neizogibni nered, ki ga prinaša bolezen s seboj.

Ko je končala, je prišla Genovefica s kosilom; za njo mati Denis, mlekarica iz nasprotne hiše, ki je ob istem času izvedela za prestano nevarnost in moje vračajoče se zdravje. Dobra Savojka mi je prinesla pravkar znešeno jajce in me je hotela sama videti, kako ga pojem.

Karseda natančno so ji morali opisati vso mojo bolezen. Pri vsaki posameznosti je glasno vzklikala, nakar se je na opomin gospodinje čisto tiho opravičevala. Postavili so se okoli mene v krogu, da bi me videli jesti; vsak grižljaj je bil spremljan z zadovoljnimi in srečo želečimi vzkliki! Kralj Francije ni nikdar vzbudil tolikega občudovanja med gledalci, kadarkoli je javno obedoval.

Ko je bila miza pripravljena, je prišel moj tovariš, stari blagajničar.

Ko sem ga zopet spoznal, se nisem mogel ubraniti tesnobe čuvstva. Kako so predstojniki sprejeli mojo odsotnost, in kaj mi je prinesel?

Z nedopovedljivo tesnobo sem čakal da začne; toda sedel je k meni, me prijel za roke in se pričel veseliti mojega okrevanja, ne da bi kaj izpregovoril o najinih gospodih. Nisem mogel dalje prenašati te negotovosti in vprašal sem ga obotavljaje se:

»In gospodje Durmeri? Kako so... sprejeli prekinjenje mojega dela?«

»Saj ni prav nobenega prekinjenja,« je odgovoril stari pisar mirno.

»Kaj hočete s tem reči?«

»Vsakdo si je delo razdelil, vse je v teku in gospodje Durmeri niso ničesar zapazili.«

To pot je bilo vznemirjenje premočno.

Kaj bom storil?

1. Bil pri tvojem sem očetu, snubil sem te za ženó, toda očka so me kleli in me gledali grdó.
2. Očka so me zapodili, vendar bom še ljubil te; čakaj malo, kmalu, kmalu bom pri njih spet snubil te.
3. Jezni so me odpodili očka trdi — bógat mož — in v slovó so še dejali: »Zet za zdaj mi še ne boš!
4. Prej sezidaj lastno hišo, njej zaženi tisočak... Vem sedaj, kaj bodem storil, saj še mlad sem in krepak.
5. Kóso brušeno bom kupil, na ljubljansko šel polje, travo zeleno pokosil, krone bom dobil svetlé.
6. Tisočak si bom prislužil, bom prislužil lep si dom. Da bo v zakon s teboj združil, spet pred očka stopil bom.
7. Z móšnjo bodem šel k očetu, zrli bodo me lepó... Če ljubezen jih ne gane, móšnja jih genila bo!

Angelar Zdénčan.

Cerkev v Tezzah, ki so jo Italijani razdejali.

Kratka povest o antikristu.

Ruski spisal Vladimir Sergejevič Solovjev.
Prevel Franc Poljanec. (Dalje.)

Cesar, ki je stal pred tronom in z veličastno naklonjenostjo razprostrl roki, je izpregovoril z zvočnim in prijetnim glasom:

»Kristjani vseh smeri! Moji ljubi podaniki in bratje!

Od početka mojega vladanja, ki ga je Višnji blagoslovil s takimi čudovitimi in slavnimi deli, nisem niti enkrat imel vzroka, da bi bil z vami nezadovoljen; vi ste svojo dolžnost vedno izpolnjevali po veri in vesti. Toda to mi ne zadostuje. Mojo iskreno ljubezen do vas, ljubljeni bratje, žeja po vzajemnosti. Želim, da bi me, ne vsled čustva dolžnosti, ampak po čustvu srčne ljubezni, priznali za svojega resničnega voditelja v vseh zadevah, ki jih podzemam za blagor človeštva.

In glejte, poleg tega, kar delam za vse, bi vam hotel izkazati posebne milosti. Kristjani, s čim bi vas mogel osrečiti? Kaj vam dati, ne kot mojim podnikom, ampak kot sovernikom, bratom svojim? Kristjani! povejte mi, kaj je za vas najdražje v krščanstvu, da morem na tisto stran obrniti svoj trud?»

Prenehal je in čakal.

Po templju je šlo tiho mrmranje. Členi zbora so pošepetavali med seboj. Papež Peter je z ognjevitostjo gestikulacijo razlagal nekaj svojemu okrožju. Profesor Pauli je zmajeval z glavo in bolešno cmokal z ustnicami. Starec Joan, nagnivši se nad vzhodnega škofa in kapucina, jima je tiho nekaj prigovarjal.

Ko je bil cesar nekaj minut čakal, se je obrnil k zboru z istim laskavim tonom, ki je pa v njem zvenel komaj viden znak ironije.¹

»Ljubi kristjani!« je dejal. — Umevam, kako težko vam je naravnost odgovoriti. Tudi v tem vam hočem pomagati.

Vi ste na nesrečo v tako davnih časih razpadli na razne smeri in stranke, da morebiti pri vas ni niti enega predmeta, da bi se splošno zanj zanimali. Toda če se vi ne morete zediniti med seboj, se jaz nadejam, da zedinim vse vaše stranke s tem, da jim vsem izkazujem enako ljubezen, in enako pripravljenost zadovoljiti resnično stremenje vsakatero.

Dragi kristjani! Vem, da je mnogim in ne zadnjim izmed vas najdražja v krščanstvu tista duhovna avtoriteta, ki jo krščanstvo daje svojim zakonitim zastopnikom — ne zaradi njih osebne dobrobiti, kajpada, ampak zaradi občne blaginje, ker se na to avtoriteto zida pravilni duhovni red in npravstvena disciplina, ki je vsem neobhodno potrebna.

Dragi bratje, katoličani! Kako umevam vaš pogled, in kako bi želel opreti svojo državo na avtoriteto vaše duhovne glave!

Da bi ne mislili, da je to zvijača in prazne besede, — slovesno proglašam v soglasju z našo državno voljo: vrhovnega škofa vseh katoličanov, rimskega papeža, upostavljamo odslej na njegov prestol v Rimu z vsemi prejšnjimi pravicami in predpraviciami njegovega zvanja in prestola, najsibodo podeljene kadarkoli od naših prednikov, začeniši s cesarjem Konstantinom Velikim.

Od vas pa, bratje katoličani, hočem za to samo, da me notranje, srčno priznate za svojega edinega zaščitnika in po-

¹ Posmeh.

krovitelja. Kdor me tukaj po vesti in čustvu priznava kot takega, naj pride sem k meni.« In je pokazal prazne prostore na estradi.

In z radostnimi vzkliki: »Gratias agimus! Domine! salvum fac magnum imperatorem!«² — so skoro vsi vladike katoliške cerkve, kardinali in škofje, večji del vernih laikov in več nego polovica menihov

redčena množica menihov in laikov, ki je spodaj ostala, se je dvignila k njemu in se stisnila v ozek krog in od ondot se je slišal pritajen šepet: »Non praevalerunt, non praevalerunt portae interi.«³

Cesar je začuden pogledal na nepremičnega papeža in iznova dvignil glas:

»Dragi bratje! Vem, da so med vami tudi taki, katerim je najdražje v krščanstvu njih sveto sporočilo, stare veroizpovedi, stare pesmi in molitve, podobe in bogoslužna dejanja. In resnično, kaj more biti verni duši dražje nego to? Vedite, predragi, da sem danes podpisal odlok in nakazal bogata sredstva svetovnemu muzeju za krščansko arheologijo⁴ v našem slavnem cesarskem mestu Carigradu, z namenom, da zbira, proučuje in hrani vsakršne spominike cerkvene starodavnosti, zlasti vzhodne; jaz pa vas prosim, da jutri izberete iz svoje srede komisijo, da presodimo tiste priprave, ki se morajo urediti s tem namenom, da se kar moč približamo sodobnemu življenju, pravu in običajem, sporočilu in ustanovam svete pravoslavne cerkve!

Bratje pravoslavci! Komur je ta moja volja po srcu, kdor me po svojem srčnem čustvovanju more nazivati svojega istinitega voditelja in poglavarja, naj pride sem.«

In večji del hierarhov z vzhoda in severa — polovica bivših starovercev in več nego polovica pravoslavnih svečenikov, menihov in laikov — je z radostnimi vzkliki stopilo na estrado poleg katoličanov, ki so bili ponosno tja sedli.

Toda starec Joan se ni ganil in je glasno vzdihal. In ko se je množica krog njega silno razredčila, je zapustil svojo klop in se presedel bliže k papežu Petru in njegovemu krogu. Njemu so sledili tudi drugi pravoslavci, ki niso šli na estrado.

Cesar je vnovič izpregovoril:

»Znani so mi, dragi kristjani, tudi taki med vami, ki v krščanstvu nad vse cenijo osebno uverenost v resnici in svobodo raziskavanja sv. pisma. Kako jaz o tem mislim, ni treba pojasnjevati. Morebiti veste, da sem še v prvi mladosti napisal večje delo o svetopisemski kritiki, ki je tisti čas dvignilo nekaj šuma in položilo temelj mojemu slovesu. In glejte, verjetno, da mi je v spomin na to te-le dni poslala

² Ne bodo zmagala, ne bodo zmagala vrata peklena.

⁴ Znanost, ki raziskuje starine.

Finžgar

Novi trnovski župnik: pisatelj Finžgar.

stopili na estrado in, globoko se priklonivši proti cesarju, zavzeli svoje sedeže.

Toda spodaj, sredi zbora je ravno in nepremično, kot mramornat kip, sedel na svojem mestu papež Peter II. Vse, kar ga je obdajalo, je bilo na estradi. Toda raz-

³ Zahvaljujemo se! Gospod! obvaruj velikega cesarja!

Slovesni sprejem novega trnovskega župnika in pisatelja Fr. S. Finžgarja v Ljubljani dne 9. aprila t. l.

tubinska univerza⁵ prošnje, naj sprejemem od nje častno diplomu doktorja bogoslovja. Ukazal sem, naj odgovore, da jo z zadoščanjem in hvaležnostjo sprejemam.

Danes pa sem hkrati s tem muzejem krščanske arheologije podpisal tudi ustanovitev svetovnega instituta za svobodno raziskavanje svetega pisma, z vseh mogočih strani in v vseh mogočih smereh in za

Tedaj se je, kot bela sveča, dvignil starec Joan in krotko odgovoril:

»Veliki vladar! Dražje nego vse drugo nam je v krščanstvu Kristus sam — On Sam, od Njega pa je vse, zakaj mi vemo, da v Njem utelešena prebiva vsa polnost Božanstva. Pa tudi od tebe, vladar, smo pripravljeni sprejeti vsakršno dobroto, da le v tvoji roki spoznamo roko Kristusovo

vršilo nekaj zlostnega. V njegovi notranjosti se je dvignil tak infernalni⁷ vihar, kakor tisti, ki ga je preizkusil v oni usodni noči. Popolnoma je izgubil notranje ravnesje, in vse njegove misli so se osredotočile v tem, da bi ne izgubil tudi zunanjega samobvladanja in se pred časom ne izdal. Trudil se je na nečloveški način, da bi se ne vrgel z divjim krikom na govornika in ga ne začel z zobmi grizti.

Nenadoma je zaslišal znani onostranski glas:

»Molči in se ničesar ne boj!«

In je molčal.

Samo v smrtnem strahu posineli in potemneli njegov obraz se je spačil, iz oči so se pa iskre kresale.

Med tem je pa med govorom starca Joana veliki čarodej, ki je sedel ves zavrt v svoj neizmerni trobarvni škofovski plašč, ki je pokrival kardinalski škrlat, kakor da je izvršil pod njim neko manipulacijo; njegove oči so se osredotočeno bliskale, ustnice se pa pregibale.

Skoz odkrita templjeva okna se je videlo, da se je privalil ogromen črn oblak in je hitro vse potemnelo.

Starec Joan ni odmaknil začudenih in prestrašenih oči z obraza onemelega cesarja, nenadoma pa je v grozi omahnil in obrnivši se nazaj, z glasom, kot bi ga davilo, vzkliknil:

»Otročiči, antikrist!«

Tisti hip je hkrati z oglušajočim udarom groma v templju zažarel ogromen kroglast blisk in starca pod seboj pokrnil. Vse je za trenutek zamrlo, in ko so oglušeni kristjani prišli do zavesti, je starec Joan ležal mrtev. (Dalje.)

Avstro-ogrška divizijska pekarija na italijanskem ozemlju v Benečiji.

študij vseh pomožnih ved z gotovim letnim prispevkom 1 in pol milijona mark. Komur izmed vas je to moje duševno razpoloženje po srcu, in kdor more po svojem čistem čuvstvom priznati mene za svojega državnega voditelja, ga prosim, naj stopi sem k novemu doktorju bogoslovja.«

In prekrasna usta velikega človeka je nalahko spreletel neki čuden nasmeh.

Več nego polovica učenih bogoslovcev se je dvignilo proti estradi, dasi z nekim obotavljanjem in omahovanjem.

Vsi so se ozirali na profesorja Paulija, ki je kakor prirastel k svojemu sedežu. Nizko je sklonil glavo, se zganil in skrčil.

Bogoslovci, ki so bili stopili na estrado, so se vznemirjali, eden pa je nenadoma zamahnil z roko, skočil naravnost dolji mimo stopnic in nekoliko šepajoč zbežal k profesorju Pauliju in manjšini, ki je pri njem ostala.

Ta je dvignil glavo in nepopisno se gibajoč vstal, šel mimo zapuščenih sedežev, spremljan od zvestih sovernikov, in z njimi vred sedel bliže starca Joana in papeža Petra z njih krožkoma.

Pomembna večina zbora in v njenem številu skoro vsa hierarhija⁶ Vzhoda in Zapada je bila na estradi. Spodaj so ostale samo tri kopice ljudi, ki so se medsebojno približali in se gnetli okoli starca Joana, papeža Petra in profesorja Paulija. Z žalostnim glasom se je cesar obrnil k njim:

»Kaj morem še narediti za vas? Čudni ljudje! Česa želite od mene? Ne vem. Povejte mi vendar sami, vi, kristjani, ki vas je zapustila večina vaših bratov in voditeljev, vas obsodilo ljudsko čuvstvanje: Katera reč je vam najdražja v krščanstvu?«

⁵ Univerza v nemškem mestu Tübingenu je najslavnejša protestantska visoka šola.

⁶ Cerkevni poglavarji.

In na tvoje vprašanje: kaj moreš za nas storiti — čuj naš odkriti odgovor:

Izpoveduj sedaj tu pred nami Jezusa Kristusa, Sina božjega, ki je prišel v meso, vstal in bo še prišel — izpoveduj Ga, in mi te bomo z ljubeznijo sprejeli kot res-

Naši vojni ujetniki se vračajo v domovino.

ničnega predhodnika Njegovega drugega slavnega prihoda.«

Obmolknil je in se ustavil s pogledom, uprtim v cesarjevo lice. V tem se je pa

⁷ Peklenski.

Doma in po svetu.

Cesar je prepustil nekaj gradov na Češkem v ta namen, da se tam odpro zavodi za zapuščene otroke. K tej odločitvi je cesarja nagnila beda, ki jo je z lastnimi očmi gledal, ko je pred kratkim obiskal Češko.

Princ Sikst Parmski, brat naše blage cesarice, ki mu je naš cesar pisal pismo, naj popraša pri francoski vladi, kako bi se dal skleniti mir s Francijo in Anglijo, služi še z enim bratom v belgijski vojski, dva druga brata pa v naši avstrijsko-ogrski armadi. Ko je izbruhnila vojska med Nemčijo in Francijo, sta ona dva brata najprej prosila

francosko vojno vodstvo, naj ju sprejme v francosko armado za sanitetno službo. Ker pa francoska postava iz leta 1875, ne dopušča, da bi sorodniki nekdanjih kraljevskih rodbin služili v francoski armadi, sta se obrnila v Belgijo, ki ju je sprejela. Že iz vsega početka sta oba princa poizkušala doseči prijateljske odnose med Francijo in Avstrijo in princ Sikst si je nazadnje pridobil zaupanje francoskih vodilnih krogov.

težavnemu položaju poizkušala ohraniti nevtralnost do konca, so se strune do skrajnosti napele. Če popokajo, utegne Nizozemsko doleteti ista usoda kot Belgijo. Nemčija se na to ne ozira, da Nizozemsko vlada ženska, kraljica Viljemina, in da je njen mož neki pruski princ. Če se to zgodi, se utegne vojska zopet podaljšati. Sicer se moramo pa kot zvesti zavezniki Nemčije kajpada veseliti, če pade zopet krona z glave nemške sovražnice.

s črnko, oziroma črnca z belokožko), ampak suznja, torej so tudi šesteri njeni otroci suznji. Zato so upniki zahtevali — in sodišče je njih zahtevi ugodilo — da se žena z otroki vred proda na javni dražbi. Ker je žena zdrava in čedna, in najmlajši otrok že osem let star in vsi zdravi in krepki, upamo, da nam bodo kupci med našimi bralci za novico hvaležni.

Kako se svet obrača! Danes — 70 let pozneje — govore nekdanji zatiralci človeških pravic kot njih največji zagovorniki in branilci!

Prizor iz neke avstro-ogrške pasje bolnice: Zdravljenje psov.

Rusi so sklenili tak mir, da so se začeli z vso močjo pripravljati na vojsko. Tudi Ukrajinci pravijo, da bi za mir v svoji državi in varstvo resnično najraje sami poskrbeli, da Nemcem to skrb, ki jo jim izkazujejo, čimprej tem raje odzamejo. Prav tako svoj živež sami lahko pojedjo.

Iz »krušnega miru« z Ukrajino ne bo kdovekaj, pravijo naši ministri. Zaenkrat je tako, da se mora kruh za naše vojaštvo celo v Ukrajino voziti.

Minister za javna dela v p. baron dr. Trnka, vrh Čeh, ki je po svojem ministrovanju vsled svojih velikih zmožnosti služil pri vojnem ministertvu kot domobranski generalni inženir in bil pred kratkim imenovan za tehničnega nadzornika zavodov, podvrženih zakonu o vojnih dajatvah, je kot član gospodarske zbornice pozdravil znani protestni shod Čehov in Jugoslovanov, ki so se mu pridružili pismeno tudi Poljaki. Shod se je vršil zato, da nastopi proti hudim obdolžitvam in žalitvam bivšega zunanjega ministra grofa Czernina. Takoj nato je bila njegova prošnja za oprostitev uslišana.

Nova vojna napoved? Med Nemčijo in njeno severozahodno sosedo Nizozemsko, ki je kljub

Razno.

Usoda suznje.

V severoameriških »Združenih državah«, katerih predsednik Wilson se danes bori v prvi vrsti onih, ki hočejo svetu dati pravičen mir, je še sredi 19. stoletja vladalo suženjstvo. Suznji so bili afriški črnici (zamorci), ki so jih bili iz Afrike prepeljali v Ameriko. Leta 1849. je prinesel list »Washington Patriot« sledečo novico:

»Pred kratkim smo naznanili, da je neki Bush Seely izgubil zaradi dolgov. Danes naznanjamo, da se je položaj za njegove upnike izboljšal. Dokazalo se je namreč, da njegova žena, čeprav je z njim čisto pravilno poročena, ni le mulatka (potomka belokožca

Janez Murkovič

iz Cezanjevic p. Ljutomeru, padel na laškem bojišču dne 23. novembra 1917 pri naskoku na goro Tomba.

Anton Homan

iz Šmalčje vasi pri št. Jerneju, padel na hribu sv. Gabrijela 6. septembra 1917. Članu šentjernejskega Orla blagospomin!

New-York v vojnem času. »Pariški Journal« prinaša celo vrsto težav, ki jih je prinesla vojna državljanom Združenih držav. Letošnji prosinec je prinesel gostilnam in privatnim gospodarstvom naslednja določila: — Ponedeljek. Moka prepovedana. Pri nobeni jedi ne sme biti moke. Točiti se ne sme ne vino ne pivo, sploh nič alkohola. Tovarne morajo biti zaprte, delati se sme samo v vojnih obratih. Trgovine ostanejo zaprte. V pisarnah ne smejo kuriti. — Torek: Meso prepovedano. Pri kosilu nič močnatega. Vsa gledišča in kinišča zaprta. — Sreda: Moka prepovedana. Pri nobeni jedi ne sme biti moke. — Četrtek: Pri kosilu nič močnatega. — Petek: Kosilo brez moke. Sobotna: Kosilo brez moke, ves dan se ne sme uživati svinjina. — Nedelja: Kosilo brez moke.

»Pariški Journal« pristavlja: Zdi se, da hočejo Američane odvaditi, da bi ne uživali iz moke narejenih jedi, njih priljubljene koruzne pogačice in pšeničnih testenin. Američani, že zdaj koščeni in suhi, postanejo po tej odredbi še bolj suhi. Ameriki ne bo zdaj jabelko povod greha, ampak žakliček moke.

Švicarski častniki kot gostje Nemcev na zahodnem bojišču.

In kar je najbolj čudno: V Američani se drže do pičice teh predpisov. Ne najdeš gostilne, ne bare, ne bufeta, ki bi prodajal ob torkih mesno jed, ne dobiš peka, ki bi prodajal v ponedeljek in sredo drug kruh kakor koruznega in resastega mešanca. Nobena trafika, nobena trgovina, noben brivec ne odpre v ponedeljek, ta dan ne dobiš tudi kaplje alkohola. Velikansko mesto je v ponedeljek kakor izmrlo. Vsakdo se drži doma, o mrz-

krivih črtah. Paziti pa moraš, da je vse steklo in cele škarje v vodi. Če le najmanjši košček vun gleda, se ti ne bo posrečilo.

Naravoslovska veda nam ta čudni pojav s tem razlaga, da voda zenači tresljaje škarij in stekla. — Prav tako zenačijo te tresljaje papirnati trakovi, ki jih po obeh straneh stekla dobro in gladko nalepiš, tako da moreš steklo striči, ne da bi ga v vodo potopil. V tem drugem slučaju gre pa le za prav tenko steklo.

ska stvar ni nič pumažu — pa udpele u rotuška špekamra na jerprge. A. N.

Spreten zobozdravnik. Tomaž Nebojse pride k zobozdravniku zob dret. Zdravnik nastavi klešče, jih zasuče, da se je Tomažu kar zaiskrilo, pa mu zdrknejo z zoba.

»Vidite, tako so pred sto leti zobe drli,« prijazno pouči Tomaža. Nato vnovič zažabi, da je kar zahreščalo, in zob odlomi.

»Vidite, dragi moj, tako pa moj konkurent, ki ima tamle nasproti svoj atelje, zobe dere.« In še enkrat zastavi in zob junaški izdere.

»Vidite,« ponosno vzklikne, »tako pa jaz zobe derem!«

Varen dežnik. Svobodomislec je zbolel; ker se mu je bolezen nevarna zdela, se je dal prevideti. — Njegov prijatelj ga obišče in vznevoljen vpraša:

»Kako da si — svobodomiselni kakor si — duhovna klical in se svobodomiselstvu popolnoma izneveril?«

»Vidiš, prijatelj — mu bolnik odvrne — človek ne ve, v kakšnem vremenu na oni svet pride, sem pa zaradi varnosti dežnik seboj vzem!«

Premeteni deček. Deček je prodal kravo na semnju v Moskvi. Vračajoč se, je zadel na razbojnika, ki je na nekem tesnem prostoru zahteval od njega denarja.

Deček je pri teh besedah podbrusil pete in se spustil v beg; ko ga je pa razbojnik dohitel, je deček vzem denar iz žepa in ga raztrosil po tleh. Dočim ga je razbojnik pobiral, je skočil deček na njegovega konja in oddirjal.

Pri pregledavanju vrečic, ki so bile na sedlo privezane, so našli 250 rubljev in dva nabasana samokresa.

GOSPODINJSTVO.

Madeže spraviš s temnega blaga, če skuhaš bršljinove vode. V ta namen kuhaj bršljin pol ure na vodi, nato v bršljinovi vodi blago izmivaj — ne da bi ga dlje namakal — ampak tlači ga, da se pene delajo. Če ni dobro, ga še enkrat dobro izperi in pretlači, nato pa v čisti mlačni vodi izplakni. Ovijati ali ožemati ga ne smeš, da se blago ne raztegne, ampak voda naj se sama odteče in tako blago posuši. Blago na ta način postane lepo, lister n. pr. kot nov. Izlikati se mora, dokler je blago še malce vlažno. Če se blago dodobra posuši in potem za likanje vnovič namoči, ni nikdar več tako lepo, kot je bilo prej.

NAŠE SLIKE.

Fr. S. Finžgarja, dosej župnika v Sori, kjer je z zglednim delovanjem zapustil neizbrisne sledi, je sprejela njegova nova župnija Trnovo v Ljubljani dne 2. aprila t. l. nadvse slovesno. Veliko tisočev ljudstva iz vseh krogov se je zbralo, da pokaže svojo radost nad tem, da dobi tako odličnega delavca v vinogradu Gospodovem ter hkrati najbolj priljubljenega pripovednika za svojega dušnega pastirja. Ženstvo v narodni noši je pred cerkvijo tvorilo špalir. Posebno slovesna je bila inštalacija na belo nedeljo. Tudi tedaj je ženstvo v narodni noši tvorilo špalir od župnišča do cerkve. Lepa trnovska cerkev je bila ta dan premajhna. Na naši sliki se vidi Finžgarjevo visoko čelo nekoliko zasenčeno ravno pred banderom.

Grofu Czerninu, ki je na tako malo slaven način končal svojo kariero, se vendar ne bo prehudogodilo; general dandanes že še »vzdrži«; saj drugi ljudje tudi kdor ne more vzdržati na tem, pa na onem svetu.

Zadnja kravica bo morala marsikje iz hleva. Moža ni, ga je vojska vzela, živeža ni, ga je rekvizicija požrla in ga še bo, otročiči pa vedno kljunčke odprte kot mladi tički, kako naj to mirno prenaša materino srce? Ne delavca, ne bo semena, ne gnoja. Je res, kakor je modro rekli gorenjski kmet: Če bo krt oral in ptič gnojil pa veter sejal, kdo bo pa žel?

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna, Ljubljana.
Odgovorni urednik JOSIP KLOVAR.

C. Roux: Zadnje kravico iz hleva.

ličnem vrvenju, ki je lastno New-Yorku, ni sledu. Te naredbe so stroge. »Times« pravi, da izgubi delavstvo vsak ponedeljek za pet milijonov frankov plače. Kljub temu ni bilo protestov ne od zadrževanja ne od ljudstva. Strogo je omejil predsednikov dekret kurjavo, delo, hrano — vendar niso uvedli nobene kontrole in niso naznanili kazenskih vsot za prestopke. Vendar ravna v Ameriki vsakdo, kakor da bi mu gledal orožnik na prste in bi mu grozila ječa. V privatnih gospodinjskih smatrajo za vprašanje časti, da se ravna strogo po predpisih. Prvi ponedeljek, ko niso smeli rabiti premoaga, so kaznovali v New-Yorku samo deset oseb. Tako se obnaša najbolj demokratičen narod sveta, ko se čuti prikrajšanega v svoji svobodi.

To so prav lepe pripombe. A kadar bodo ječali Američani četrto leto pod pritiskom svetovne vojne — ječali kakor mi v Evropi — potem se nemara ne bo klanjal najbolj demokratičen narod sveta takim odredbam. Ves svet bi moral biti edin v tem, da naj se že neha vojna, ki je vtisnila vsej civilizaciji pečat laži, za vsa vprašanja bi se pač dobilo neko izhodišče. Vedno pravijo: po končani ofenzivi se bomo pogajali. Zakaj se ne pogajajo pred ofenzivo? — Ali mora biti res vsa Evropa opustošena?

TO IN ONO.

Steklo lahko s škarjami strižeš, če dotični kos stekla, ki ga hočeš razstriči, z rokami in škarjami vred v čeber vode potopiš. Steklo na tak način lahko strižeš v ravnih ali

Zmes.

Kje dom je moj. Tu sa bli čas, kaj, k sma ja tkula preke punuči kresal gor po Pulanah mal nauđušen, mal fajhtn, pa ja žingal ena za druga, de je cela Iblana prašala: »Kdu sa pa te?« Pa ja enkat zapujema glih gor mem Šenklaža preke rotuže tista ta fletna, sluvanska:

»Ju-ju-ju! Celo jabolko mi je pojedel. Jej-jej! — in jaz sem mu ponujal samo en krehelj!«

»Ke dom je muj?« — al set na usuje ena ramunda pulcaju z rotuža pa ukul nas:

»Kspudi, vam buma precu pokazal,« pa nas pihopa — vs nauđušine za naša sluvan-